

Sekcia environmentálneho posudzovania a povoľovania
Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava

Bratislava 07. 05. 2026
Číslo: 8792/2026-11.1./ss
26568/2026

ZÁVÄZNÉ STANOVISKO ZO ZISŤOVACIEHO KONANIA

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia environmentálneho posudzovania a povoľovania, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako správny orgán podľa § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a ako príslušný orgán podľa § 3 písm. l) v spojení s § 54 ods. 2 písm. f) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **určuje** podľa § 29 ods. 3, v súlade s § 29 ods. 11 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov po vykonaní zisťovacieho konania pre zmenu navrhovanej činnosti **„Odkaliská Bane Cigel’ – možnosti ich začlenenia do prírodného prostredia“**, navrhovateľa **Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Matice slovenskej 10, 971 01 Prievidza, IČO 36 005 622** takto:

Zmena navrhovanej činnosti **„Odkaliská Bane Cigel’ – možnosti ich začlenenia do prírodného prostredia“**, uvedená v predložennom oznámení o zmene navrhovanej činnosti

sa nebude posudzovať

podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V súlade s ustanovením § 2 písm. d) a § 29 ods. 17 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa pre zmenu navrhovanej činnosti **„Odkaliská Bane Cigel’ – možnosti ich začlenenia do prírodného prostredia“** určuje nasledovné opatrenie na zabránenie a zmiernenie znečisťovania životného prostredia:

1. Uskutočniť účinné opatrenia zamerané na spôsob a formu likvidácie inváznej rastliny - pohánkovec japonský, ako aj realizovať opatrenia na prevenciu jeho ďalšieho šírenia a monitoring.

Umiestnenie zmeny navrhovanej činnosti

Zmena navrhovanej činnosti „Odkaliská Bane Cigel’ – možnosti ich začlenenia do prírodného prostredia“, ktorá predstavuje začlenenie starého a nového odkaliska do prírodného prostredia je situovaná severne od areálu bývalej Bane Cigel’ v Trenčianskom kraji, v okrese Prievidza, v obci Sebedražie. Parcely, ktoré zasahujú do starého odkaliska sú C-KN č. 1150, 1147, 1148, 7658/1, 7661/1 a KN-E č. 1764, 4911 a parcely, ktoré zasahujú do nového odkaliska sú C-KN č. 1001, 1001/2, 1001/27, 1001/3, 1003/12, 1003/13, 1003/86, 1003/88, 3743, 7653, 7663, 7664, 7665/1, 7665/2 a KN-E č. 2-1765, 2-4911/2, 2- 4913, 5-2526/2, 4911, 4913.

Povaha a rozsah zmeny navrhovanej činnosti

Predmetom uvedenej zmeny navrhovanej činnosti je zakomponovanie existujúcich odkalísk (starého a nového) Bane Cigel’ do prírodného prostredia, nakoľko súčasťou technológie spracovávania vyťaženej uhliarnej suroviny bola aj tzv. mokrá úprava uhliarnej suroviny (pranie), ktorou sa zabezpečovalo odseparovanie nežiadúcich prímies z vydobitej suroviny. Odpady z mokrej úpravy uhliarnej suroviny (zmes uhliarnej suroviny, piesku a ílu) boli v tekutom stave odvádzané potrubím na odkaliská. V priebehu rokov 1964 až 1991 bolo za týmto účelom využívané „staré odkalisko“ a neskôr v rokoch 1991 – 2017 „nové odkalisko“. Predmetom uvedenej zmeny navrhovanej činnosti je realizácia súboru prác v podobe úpravy telesa odkaliska a zvýšenia filtračnej stability hrádze a podložia, odvozu prebytočného kalu, úpravy výpustného objektu, a v neposlednom rade aj výstavby malej vodnej elektrárne s predpokladaným priemerným výkonom okolo 20 kW (Bankiho turbína).

Staré odkalisko vytvára od ukončenia svojej prevádzky (v roku 1991) preukázateľne pozitívne podmienky pre vývoj biodiverzity s druhmi národného, ale aj európskeho významu, pričom v budúcnosti je možné predpokladať výskyt ďalších vzácnych druhov. Prieskum bioty vykonaný v priestore starého odkaliska identifikoval v lokalite až 56 chránených druhov fauny národného významu a 7 druhov európskeho významu, a tak z dôvodu zabezpečenia ochrany týchto druhov nie je vhodné stavebne alebo inak zasahovať do tohto odkaliska, navrhuje sa preto, ponechať naďalej staré odkalisko na samovývoj.

Nové odkalisko bolo v prevádzke v rokoch 1991 – 2017. Plocha nového odkaliska je 3,46 ha a zásobný objem je 151 735 m³. Maximálna výška hrádze je 12,6 m. Podobne ako v prípade starého odkaliska aj v prípade nového odkaliska sa považuje jeho úplná asanácia (v celkom rozsahu odstránenie samotnej vodnej stavby i sedimentovaného materiálu) za činnosť, ktorá má z hľadiska environmentálneho, ako aj z hľadiska ochrany prírody a krajiny, viacej negatívny ako pozitívny vplyv. Na základe tvaru, polohy a technického vyhotovenia nového odkaliska sa ponúka možnosť jeho využitia ako vodnej plochy. Táto plocha spolu so starým odkaliskom a vodným tokom Moštenica (Hlinky) vytvorí komplex s vysokou vodozadržnou a klimatickou funkciou spolu s funkciou ochrany prírody s vysokou biodiverzitou. Aby mohlo byť nové odkalisko začlenené do prírodného prostredia je potrebné zrealizovať monitorovací systém, úpravu telesa odkaliska a zvýšenie filtračnej stability hrádze a podložia, ako aj úpravu výpustného objektu. Súčasťou navrhovaného riešenia v rámci zmeny navrhovanej činnosti je aj sekundárne využívanie hydroenergetického potenciálu privádzanej banskej vody do vodnej nádrže, prostredníctvom vybudovania malej vodnej elektrárne s predpokladaným priemerným výkonom okolo 20 kW (tzv. Bankiho turbína).

Odôvodnenie

Navrhovateľ **Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Matice slovenskej 10, 971 01 Prievidza, IČO 36 005 622** (ďalej len „navrhovateľ“), doručil dňa 30. 12. 2025 na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekciu environmentálneho posudzovania

a povoľovania, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie (ďalej len „MŽP SR“) v súlade s § 18 ods. 2 písm. c) a podľa § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov“) oznámenie o zmene navrhovanej činnosti „**Odkaliská Bane Cigel’ – možnosti ich začlenenia do prírodného prostredia**“ (ďalej len „zmena navrhovanej činnosti“) vypracované podľa prílohy č. 8a zákona o posudzovaní vplyvov. Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti vypracovala spoločnosť ENVIGEO, a.s., Kynceľova cesta 2/8, 974 11 Banská Bystrica v decembri 2025.

MŽP SR upovedomilo listom č. 8792/2026-11.1/ss, 3744/2026, 3745/2026-int. zo dňa 22. 01. 2026 o tom, že dňom doručenia oznámenia o zmene navrhovanej činnosti začalo zisťovacie konanie pre zmenu navrhovanej činnosti na životné prostredie a podľa § 29 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov zaslalo oznámenie o zmene navrhovanej činnosti povolujúcemu orgánu, dotknutému orgánu, rezortnému orgánu a dotknutej obci, na ktorej území sa má navrhovaná činnosť alebo jej zmena realizovať, s možnosťou o zaujatie stanoviska v zákonom stanovenej lehote. MŽP SR zároveň uvedeným listom informovalo o určení termínu ústneho pojednávania a prizvalo naň navrhovateľa.

Súčasne MŽP SR podľa § 29 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov dňa 18. 02. 2026 zverejnilo oznámenie o zmene navrhovanej činnosti v centrálnom informačnom systéme, na adrese:

<https://www.enviroportal.sk/eia/detail/odkaliska-bane-cigel-moznosti-ich-zaclenenia-do-prirodného-prostredia>

Na tejto adrese MŽP SR zároveň informovalo verejnosť podľa § 24 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov.

Dotknutá obec, mesto Prievidza informovala verejnosť o doručení oznámenia o zmene navrhovanej činnosti v mieste obvyklým spôsobom, a to na úradnej tabuli mesta, ako aj na elektronickej úradnej tabuli na webovom sídle mesta dňa 27. 01. 2026 do 17. 02. 2026.

Navrhovaná činnosť, ktorá je predmetom zmeny je zaradená podľa prílohy č. 8 zákona o posudzovaní vplyvov nasledovne:

4. ENERGETIKA

POLOŽKA	ČASŤ A	ČASŤ B
11.		Zariadenia na využívanie vody na výrobu elektriny (hydroelektrárne) s výkonom od 0,15 MW vrátane

13. INFRAŠTRUKTÚRA

POLOŽKA	ČASŤ A	ČASŤ B
23.	Odkaliská, odvaly, úložiská popolčeka	
	od 250 000 m ³ vrátane	do 250 000 m ³

2. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

POLOŽKA	ČASŤ A	ČASŤ B
1.	Priehrady, nádrže, hate alebo iné zariadenia určené na zadržiavanie, vzdúvanie alebo akumuláciu vody	
	s výškou hrádze nad terénom od 8 m vrátane	s výškou hrádze nad terénom od 3 m do 8 m
	s celkovým zadržaným objemom od 1 mil. m ³ vrátane alebo	s celkovým zadržaným objemom od 0,5 mil. m ³ do 1 mil. m ³ alebo
	s rozlohou od 100 ha vrátane rozlohou od 5 ha do 100 ha	

Podľa § 18 ods. 2 písm. c) zákona o posudzovaní vplyvov musí byť predmetom zisťovacieho konania každá zmena navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe č. 8 časti A, ktorá nie je zmenou podľa odseku § 18 ods. 1 písm. d) zákona o posudzovaní vplyvov a môže mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ak ide o činnosť už posúdenú, povolenú, realizovanú alebo v štádiu realizácie.

Podľa § 18 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov zmenou povolenej navrhovanej činnosti je aj ukončenie navrhovanej činnosti spojené s likvidáciou, sanáciou, rekultiváciou alebo s viac ako jednou z týchto činností. Ukončenie navrhovanej činnosti podľa prvej vety je samostatným predmetom posudzovania vplyvov alebo zisťovacieho konania len vtedy, ak nebolo súčasťou posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti.

Dňa 18. 02. 2026 sa na MŽP SR v súlade § 29 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov uskutočnilo ústne pojednávanie s navrhovateľom, v rámci ktorého boli prediskutované jednotlivé stanoviská doručené ku zmene navrhovanej činnosti.

K oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti bolo na MŽP SR podľa § 29 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov doručených celkovo 7 stanovísk od dotknutých orgánov, rezortného orgánu a povoľujúceho orgánu a dotknutej obce.

1. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, vôd, rezortný orgán (list č. 5331/2026 zo dňa 02. 02. 2026) v stanovisku uvádza, že analýzy bankských vôd sú vykonávané v rámci monitoringu v súlade s rozhodnutím Okresného úradu Prievidza č. OU-PD-OSZP-Z/2014-00048 zo dňa 12. 02. 2014, ako aj analýzy bankských vôd vykonávané v laboratóriách HBP, a. s., ako aj následne účelovo vykonané analýzy pre zmenu navrhovanej činnosti poukazujú na vyhovujúcu kvalitu týchto vôd podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Ďalej uvádza, že v prípade využitia vodnej nádrže aj pre organizovaný rybolov, musia povrchové vody určené ako vody vhodné pre život rýb spĺňať požiadavky na kvalitu vody a požiadavky osobitne určené pre lososové vody a pre kaprové vody podľa citovaného nariadenia vlády. Odkaliská Bane Cigel' sú vodnými stavbami a v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 119/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výkone odborného technicko-bezpečnostného dohľadu nad vodnými stavbami a o výkone technicko-bezpečnostného dozoru v znení neskorších predpisov a sú zaradené do III. kategórie. Podľa § 56 ods. 8 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) pri zmene využitia odkalísk je potrebné zo strany Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky preskúmať určenú kategóriu vodnej stavby na základe aktualizovaného odborného posudku štátnej organizácie poverenej na výkon

odborného technicko-bezpečnostného dohľadu (t. z. Vodohospodárska výstavba, š. p.), pričom aktualizované zaradenie odkalísk do niektorej zo štyroch kategórií musí byť realizované ešte pred vydaním rozhodnutia o stavebnom zámere na vodnú stavbu. V tejto súvislosti upozorňuje, že vypracovanie tohto odborného posudku štátnou organizáciou poverenou výkonom odborného technicko-bezpečnostného dohľadu je komplexný a časovo náročný proces a preto je žiaduce jeho zabezpečenie s dostatočným predstihom. V závere stanoviska uvádza, aby sa v rámci ďalších úkonov k uvedenej zmene navrhovanej činnosti vyjadroval aj správca vodného toku, ktorý vykonáva činnosti v zmysle jednotlivých ustanovení § 11 vodného zákona. Taktiež žiada rešpektovať povinnosti a oprávnenia správcu vodných tokov vyplývajúcich z vodného zákona a zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko na vedomie a uvádza, že predmetné pripomienky nezapracovalo do podmienok tohto rozhodnutia, nakoľko upozorňovali na dodržiavanie aktuálnej platnej legislatívy, ktorú je navrhovateľ viazaný dodržiavať pri výstavbe aj prevádzke zmeny navrhovanej činnosti.

2. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor energetickej a surovínovej politiky, rezortný orgán (list č. 17108/2026-4110-24814 zo dňa 28. 01. 2026) v stanovisku uvádza, že zmena navrhovanej činnosti nemá byť predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov, a preto si neuplatňuje požiadavky na určenie rozsahu hodnotenia.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko rezortného orgánu na vedomie.

3. Trenčiansky samosprávny kraj, dotknutý orgán (list č. TSK/2026/04550-2 zo dňa 29. 01. 2026) z hľadiska štátnej správy ochrany ovzdušia v stanovisku uvádza, že k predloženému oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti nemá pripomienky a nepožaduje aby bola zmena navrhovanej činnosti posudzovaná podľa zákona o posudzovaní vplyvov.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko dotknutého orgánu na vedomie.

4. Regionálny úrad verejného zdravotníctva Prievidza so sídlom v Bojniciach, dotknutý orgán (list č. RÚVZPD/OHŽPaZ/176/697/2026 zo dňa 03. 02. 2026) v stanovisku uvádza, že Odkaliská v súčasnom stave ani po rekonštrukcii (nové odkalisko) nemajú a nebudú mať charakter priemyselných prevádzok, alebo zariadení, ktoré by produkovali špecifické toxické látky s potenciálnym negatívnym vplyvom na zdravie dotknutého obyvateľstva. V území nie sú vo forme kontaminácie zložiek životného prostredia identifikované žiadne škodlivé látky, ktoré by mali nebezpečné vlastnosti schopné poškodzovať organizmus. Súčasťou projektu je aj výstavba malej vodnej elektrárne, ktorá využíva spád na trase odvádzaných banských vôd z areálu Bane Cigeľ. Banské vody sú zároveň zdrojom vody pre zrekonštruovanú vodnú nádrž. Z hľadiska vplyvov na obyvateľstvo je dôležitá lokalizácia, postupy a technológie pri vykonávaní zmeny navrhovanej činnosti a umiestnenie dopravných trás. Negatívne vplyvy na obyvateľstvo počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti sa viažu len na rekultivačné a stavebné práce (odvoz sedimentovaného kalu, samotná úprava telesa nového odkaliska, výstavba malej vodnej elektrárne). Po ukončení realizačných prác je plánované využitie dotknutého územia ako rekreačno-športového parku s charakterom voľnej krajiny. Súčasťou tohto parku bude vodná plocha (s rozlohou cca 2,7 ha) určená pre aktívny aj pasívny odpočinok pri každodennej rekreácii obyvateľov. Návrh nevykazuje hygienické nedostatky, a preto bolo k nemu zaujaté kladné stanovisko.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko dotknutého orgánu na vedomie.

5. Okresný úrad Prievidza, odbor starostlivosti o životné prostredie, povoľujúci a zároveň dotknutý orgán (list č. OU-PD-OSZP-2026/004561-006 zo dňa 17. 02. 2025) v stanovisku uvádza, za úsek odpadového hospodárstva súhlasí bez pripomienok so zmenou navrhovanej činnosti. Za úsek štátnej správy ochrany prírody súhlasí bez pripomienok so zmenou navrhovanej činnosti. Za úsek štátnej vodnej správy súhlasí o zmenou navrhovanej činnosti za dodržania nasledovných pripomienok. Pri zmene navrhovanej činnosti dodržať podmienky platného povolenia na osobitné užívanie vôd a rozhodnutia o určení podmienok vypúšťania banských vôd podľa § 21 vodného zákona a § 40 ods. 2 písm. c) zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „banský zákon“). V prípade zmeny podmienok vypúšťania vôd je potrebné požiadať Okresný úrad Prievidza, odbor starostlivosti o životné prostredie o zmenu alebo zrušenie povolenia na osobitné užívanie vôd. Ďalej v prípade realizácie zmeny navrhovanej činnosti, akýkoľvek zásah do vodných tokov a ich ochranných pásiem musí byť vopred vyriešený so správcom a vlastníkom tokov. Za úsek ochrany prírody súhlasí so zmenou navrhovanej činnosti za nasledovnej pripomienky. Navrhuje doplniť opis aktuálneho rozsahu výskytu pohánkovca japonského (*Fallopia japonica*) v lokalite starého odkaliska. Ide o invázny druh rastliny, ktorý má negatívny vplyv na biodiverzitu a stabilitu ekosystémov v dotknutom území. Na základe výskytových údajov je potrebné doriešiť dlhodobý plán jeho likvidácie vrátane spôsobu monitoringu a opatrenia na prevenciu jeho ďalšieho šírenia počas realizácie a po ukončení zmeny navrhovanej činnosti v súlade so zákonom č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko povoľujúceho a zároveň dotknutého orgánu na vedomie a uvádza, že pripomienku dodržať podmienky platného povolenia na osobitné užívanie vôd nezapracovalo do podmienok tohto rozhodnutia, nakoľko takáto pripomienka upozorňuje na dodržiavanie aktuálne platnej legislatívy, ktorú je navrhovateľ viazaný dodržiavať pri výstavbe aj prevádzke zmeny navrhovanej činnosti. V súvislosti s pripomienkou doplnenia opisu inváznej rastliny - pohánkovec japonský uvádza, že MŽP SR má za to, že údaje predložené v rámci oznámenia o zmene navrhovanej činnosti sú dostatočné pre naplnenie účelu zákona o posudzovaní vplyvov, pričom dodáva, že prílohou oznámenia o zmene navrhovanej činnosti bol dokument „Biota dolnej sedimentačnej nádrže Bane Cigel“, ktorý bol zameraný na výskum bioty v dotknutom území, v ktorom sa uvádza, že výskyt tohto druhu bol zaznamenaný len vo východnej časti skúmaného územia, v blízkosti lesnej cesty, avšak ďalej MŽP SR v súvislosti s pripomienkou monitoringu a opatrní na prevenciu šírenia invázneho druhu - pohánkovec japonský uvádza, že túto podmienku uviedlo do výrokovej časti tohto rozhodnutia.

6. Mesto Prievidza, dotknutá obec a zároveň povoľujúci orgán (list č. OUA-S- MsÚ PD/2.0-4073-2026/7849 zo dňa 19. 02. 2026) v liste uvádza, že zverejnilo oznámenie o zmene navrhovanej činnosti na svojej úradnej tabuli od 27. 01. 2026 do 17. 02. 2026.

Vyjadrenie MŽP SR: MZP SR berie stanovisko dotknutej obce na vedomie.

7. Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici, dotknutý orgán (list č. OBUBB_551-399/2026-I zo dňa 05. 02. 2026), v stanovisku uvádza, že zmena navrhovanej činnosti sa týka realizácie úpravy, zakomponovania odkalísk Bane Cigel do prírodného prostredia. Staré odkalisko bolo navrhnuté ponechať na samo vývoj tak, aby sa bez antropogenných vplyvov formovala biota územia. Využitie zrekonštruovaného nového odkaliska ako vodnej nádrže prinesie do územia možnosti športovo-rekreačného vyžitia. K nemu je navrhovaná malá vodná elektrárňa, ktorá bude využívať banské vody vytekajúce z Bane Cigel, v blízkosti ich súčasného zaústenia do recipienta. Vyrobená elektrická energia by mohla byť využitá pre prípadnú infraštruktúru budovanú v rámci prestavby odkaliska na vodnú plochu (napr. bufet, reštaurácia, požičovňa paddleboardov a podobne) a osvetlenie obvodovej hrádze budúcej vodnej plochy. Technická

rekultiváciu lokalít v intenciách banského zákona (hrubé terénne úpravy a zemné práce súvisiace s odstránením vodných stavieb z územia, odťaženie, preprava a uloženie kalov na úložisko ťažobných odpadov) sa považuje z environmentálneho ale aj ekonomického hľadiska za nevhodnú. Staré a Nové odkalisko Bane Cigeľ sa nenachádza v určenom chránenom ložiskovom území (ďalej len „CHLÚ“) Handlová a dobývacom priestore (ďalej len „DP“) Cigeľ. Nie sú v kolízii s ochranou výhradného ložiska hnedého uhlia v uvedenom CHLÚ Handlová resp. DP Cigeľ a preto nemá námietky k zmene navrhovanej činnosti.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko dotknutého orgánu na vedomie.

Popis zmeny navrhovanej činnosti

Zmena navrhovanej činnosti súvisí s dvoma odkaliskami, ktoré v minulosti slúžili na prirodzenú sedimentáciu kalov (zmes uhlia, piesku a ílu) z mokrej úpravy uhlia z Bane Cigeľ. Privádzaná tekutá zložka mala priemerné zahustenie 30 – 40 g pevných častíc na liter vody, pričom odtekajúca voda, po sedimentácii kalu, mala obsah pevných častíc menej ako 40 mg.l⁻¹ odtekajúcej vody. Na odkaliská boli privádzané zrná pevných častíc menšie ako 1,0 mm, keďže išlo o podsitnú tekutú zložku zo štrbinových vibračných triedičov – dehydrátorov so šírkou štrbiny 1,0 mm. Odkaliská boli realizované v rôznych časových intervaloch, z čoho vyplýva aj ich bežné pomenovanie (staré a nové odkalisko). Obe odkaliská sú podľa zákona č. 514/2018 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zaradené do evidencie Hlavného banského úradu ako zariadenia na nakladanie s ťažobným odpadom v kategórii B.

Staré odkalisko je od roku 1992 v etape dlhodobej stagnácie, bez akýchkoľvek zásahov alebo úprav, je ponechané na samo-vývoj, vďaka čomu došlo formou sukcesných procesov prebiehajúcich v jeho priestore k pomerne intenzívnemu rozvoju biotopov a k začleneniu odkaliska do prírodného prostredia. Podobný trend je možné sledovať aj vo vývoji nového odkaliska, avšak v jeho prípade je navrhovaná rekonštrukcia (resp. dobudovanie) na vodnú nádrž s potenciálom rekreačného využitia. Kóta koruny hrádze na starom odkalisku je 335,00 m n. m. s výškou priehrady nad terénom 14,50 m. Výmera starého odkaliska je 7,7 ha, celkový objem 545 tis. m³. V rámci dlhodobého dohľadu a monitoringu sa do stavu starého odkaliska nezasahovalo, pričom sukcesnými procesmi sa v ňom postupne vytvorili biotopy, v ktorých bola zaznamenaná prítomnosť desiatok druhov flóry a fauny. Na starom odkalisku bol v roku 2022 realizovaný výskum bioty, pričom v skúmanej lokalite bol zistený výskyt viac ako päťdesiatich chránených druhov národného významu a sedem druhov európskeho významu. Závery a zistenia predmetného výskumu preukázali pozitívny vplyv starého odkaliska pre vývoj bioty národného a európskeho významu, pričom je možné predpokladať v budúcnosti výskyt ďalších vzácných druhov.

Prevádzka nového odkaliska prebiehala s malými prestávkami až do ukončenia ťažby na Bani Cigeľ v roku 2017. V priebehu prevádzkovania nového odkaliska boli vykonávané činnosti smerujúce k zvýšeniu účinnej plochy voľnej hladiny ako napríklad rýpadlom vytvárané „zádržné“ nádrže a meandre na zdržanie toku vypúšťaných vôd, alebo odťažba usadených kalov zo „zádržných“ nádrží a meandrov, či ukládanie na vyvýšené miesta v odkalisku, alebo nakladanie na nákladné automobily a odvoz na hlušinový odval Ploštiny. Plocha nového odkaliska predstavuje 3,46 ha s celkovým zásobným objemom 151 735 m³. Kóta koruny hrádze na novom odkalisku je 351 m n. m. Maximálna výška hrádze predstavuje 12,6 m. Od roku 2017 do nového odkaliska nebola napúšťaná odpadová voda z úpravne.

Vplyvom vonkajších klimatických pomerov došlo k rozmachu náletovej vegetácie. Nové odkalisko je dotované len atmosférickými zrážkami, ktoré sa na povrchu plochy odkaliska prejavujú len krátkodobo, podľa ich intenzity a ročného obdobia. Sedimentované kaly sú

výrazne prerastené koreňovým systémom vegetácie z povrchu odkaliska, majú minimálnu vlhkosť. Vzhľadom na charakter nového odkaliska, ako najlogickejšie využitie sa ponúka jeho začlenenie do prírodného prostredia v podobe vodnej nádrže, ktorá spolu so „starým odkaliskom“ a obtekajúcim potokom Moštenica vytvorí jeden ekologicko-vodohospodársky komplex s nemalým vodozádržným efektom s pozitívnym dopadom na mikroklimu SV časti Hornonitrianskej kotliny v predhorí Vtáčnika.

Aby mohlo byť nové odkalisko začlenené do prírodného prostredia je potrebné zrealizovať nasledovné činnosti:

a) Monitorovací systém

Pri navrhovanej prevádzke odkaliska ako vodnej nádrže sa predpokladá maximálna hladina vody v nádrži na kóte 349,50 m n. m. Na novom odkalisku bola po dokončení stavby v roku 1991 vybudovaná sieť pozorovacích piezometrických vrtov BC-1 až BC-6, ktoré boli v roku 2012 nahradené vrtmi BC-1A až BC-5A, pretože okrem vrtu BC-6 boli ostatné pôvodne monitorovacie vrty zanesené. Tento pozorovací systém je veľmi dôležitý pretože až do roku 1998 dochádzalo ku opakovaným priesakom vody medzi pozorovacími vrtmi BC-4 a BC-6, ktoré viedli aj ku miernemu zosunutiu vzdušnej časti hrádze. Preto bola prevádzka nového odkaliska dočasne prerušená a hrádza bola zasanovaná. Počas činnosti nového odkaliska bolo zrealizovaných viacero sanačných prác zameraných na zabránenie priesaku vody cez hrázu.

b) Úprava telesa odkaliska a zvýšenie filtračnej stability hrádze a podložia

Odkalisko bolo vytvorené vybudovaním obvodovej zemnej hrádze s umelým tesnením na návodnej strane hrádze, pričom dno odkaliska nie je dodatočne izolované. Dno odkaliska je tvorené prirodzenou ílovitou zeminou. Sklon návodného svahu bol budovaný v dvoch sklonoch, a to od dna hrádze po kótu 346,8 m n. m. (sklon 1:3) a ďalej po korunu v sklone 1:2,5. Koruna hrádze bola navrhnutá na kótu 351,0 m n. m. a dno odkaliska na kótu 342,5 m n. m. Päta návodnej strany hrádze je ukončená cestným obrubníkom a betónovým blokom, o ktorý sú po obvode opreté cestné panely KZD 1-300/200. Vzdušná strana hrádze je spevnená vegetačne, zatrávnením a budovaná je v jednotnom sklone 1:2. Počas fungovania odkaliska sa sedimentačná nádrž naplňala vždy s prihliadnutím na mocnosť sedimentovaného kalu minimálnou výškou hladiny vody. Navrhovanou prevádzkou odkaliska ako nádrže pre akumuláciu vody je predpoklad maximálnej hladiny vody v nádrži na kóte 349,5 m n. m. Priemerná hĺbka vody v nádrži by mala dosiahnuť 2,6 m za predpokladu, že maximálny vodný stĺpec v mieste výpustného objektu bude 6,0 m a výška vodného stĺpca na strane prítoku vody bude predstavovať 0,8 m. Pri plánovaní využitia odkaliska ako vodnej nádrže s prihliadnutím na tesniace vlastnosti hrádze, je nevyhnutné vybudovanie nového tesniaceho systému hrádzí s ponechaním pôvodného tesnenia, ako dopĺňajúceho prvku. Prihliadnuc na filtračné vlastnosti podložia odkaliska bude potrebné zabezpečiť aj izoláciu dna budúcej vodnej plochy. Nové umelé tesnenie hrádze sa navrhuje uložiť na súčasnú návodnú stranu hrádze. Predpokladá sa, že sa nové tesnenie uloží za existujúcu ochrannú vrstvu súčasných hrádzí na cestné panely, pričom bude chránená obojstranne geotextíliou 500 g/m². Ako ochrannú vrstvu tesniaceho prvku je navrhované použiť zhutnenú ochrannú vrstvu z vyťaženého sedimentovaného materiálu v hrúbke minimálne 1,0 m. Na zhutnenú ochrannú vrstvu sa uloží ďalšia vrstva geotextílie, na ktorú sa uloží stabilizačná vrstva z lomového kameňa o mocnosti minimálne 0,50 m, pričom hmotnosť jedného kusu kameňa od 20 do 50 kg/ks. V päte návodnej hrádze navrhujeme vybudovať kamenný prah vo výške 0,5 – 1,0 m a v šírke 1,0 m. Koruna hrádze sa touto úpravou rozšíri v priemere o 4,2 m, z pôvodných 4,0 m na 8,2 m. Dno nádrže, podobne ako aj návodný svah, sa navrhuje utesniť umelým tesniacim prvkom. Tesniaci prvok bude identický ako pri svahu, pričom oba prvky budú navzájom prepojené zvarom. V mieste päty hrádze bude fólia na šírke smerom do dna ako aj na hrázu v dĺžke minimálne 1,0 m na oba smery zosilnená. Na dnovú fóliu chránenú spodnou a vrchnou vrstvou geotextílie sa zriadi ochranná vrstva zo sedimentov v mocnosti minimálne 1,0 m. Prebytočný kal z odkaliska bude

vyťažený a odvezený na odval Ploštiny, ktorý sa nachádza cca 2,0 km SV od odkalísk v k.ú. Veľká Lehôtka. Vychádzajúc zo súčasného stavu naplnenia odkaliska bude potrebné vyťažiť a odvieť cca 53 000 m³ kalu (Kubis a Halmo, 2022). Výsledná nádrž bude mať pri maximálnej hladiny vody na kóte 349,5 m n. m. objem približne 70 000 m³.

c) Úprava výpustného objektu

Na odvádzanie vôd z odkaliska a na reguláciu výšky hladiny v odkalisku slúži výpustný objekt. Jedná sa o železobetónový výpustný objekt, ktorý je rozdelený na dve časti. Tieto časti sú opatrené provizórными hradeniami a jedným zasuvadlovým uzáverom. Z odkaliska vedie cez vzdušnú stranu hrádze oceľové potrubie DN 800 s kapacitným prietokom cez výpustný objekt 4,8 m³ .s-1 . Pri plánovanej prevádzke objektu ako vodnej nádrže pre športovo-rekreačné účely bude úlohou výpustného objektu zabezpečiť hladinu vody na navrhovanej maximálnej kóte 349,5 m n. m., a teda bude plniť funkciu prepadu a bezpečnostného prepadu pri odvádzaní zvýšených prítokov. Ďalšou funkciou výpustného objektu je vypustenie celého alebo čiastočného objemu nádrže z dôvodu čistenia a dezinfekcie nádrže, alebo z dôvodu hromadného výlovu rýb. Je nevyhnutné posúdiť kapacitu výpustného objektu a prípadne ju zvýšiť dobudovaním mnícha alebo prepadovej hrany na odvádzanie zvýšených prítokov. Voda prepadajúca bezpečnostným prepadom a vypúšťaná dnovým výpustom je výpustným potrubím vedená cez merný objekt do toku Moštenica pod telesom nádrže. Na reguláciu hladiny vody v nádrži je plánované využiť aj preložený tok Moštenica (Hlinky), ktorý v súčasnosti kopíruje vzdušnú pätu obvodovej hrádze nového odkaliska po jeho južnom a JZ obvode. Na výpustnom objekte je nevyhnutné vykonať revíziu, rekonštruovať betónové prvky a posúdiť prípadnú nutnosť výmeny oceľových prvkov a výmeny hradiacich prvkov pri prvom hradidle z návodnej strany. Taktiež je potrebné osadenie siete alebo sita na zabránenie úniku rýb.

d) Vybudovanie malej vodnej elektrárne

Banské vody vytekajúce z Bane Cigeľ sú z areálu závodu k recipientu (potok Hlinky) privádzané existujúcim potrubím. Priemerný prítok v množstve 90 l.s-1 so spádom 30 m dáva možnosť využitia hydroenergetického potenciálu v tomto úseku odvedenia banských vôd. Pre využitie hydroenergetického potenciálu je plánované použiť Bankiho turbínu, ktorej účinnosť predstavuje 78 – 84 %. Na základe technických parametrov je predpoklad použitia obehového kola šírky 600 mm. Pri prietoku 80 l.s-1 je podľa nomogramu výrobcu možné predpokladať priemerný výkon turbíny okolo 20 kW. Vyrobená elektrická energia by mohla byť využitá pre prípadnú infraštruktúru budovanú v rámci prestavby odkaliska na vodnú plochu (ako napr. bufet, reštaurácia, požičovňa paddleboardov...) a osvetlenie obvodovej hrádze budúcej vodnej plochy. Umiestnenie malej vodnej elektrárne by bolo v murovanom objekte s osadenou turbínou vývarom a následným odtokom do navrhovanej vodnej plochy. Tento objekt by prispel aj k oksyličiu pritekajúcej vody, čo by malo priaznivý vplyv na život vodných biotopov

Požiadavky zmeny navrhovanej činnosti na vstupy

Nároky na pôdu

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti vzhľadom na svoj charakter, nie je spojená s novým záberom pôdy. Celková plocha odkalísk predstavuje 11,46 ha, pričom plocha starého odkaliska predstavuje cca 8 ha a plocha nového odkaliska predstavuje 3,46 ha. Z celkovej plochy starého odkaliska predstavuje vytvorená vodná plocha len cca 1 ha. V rámci rekultivácie nového odkaliska sa plánuje s vytvoriť nádrž s vodnou plochou cca 2,7 ha.

Nároky na vodu

Výhradným zdrojom vody pre navrhovanú vodnú stavbu, ktorá vznikne rekonštrukciou nového odkaliska, budú banské vody odtekajúce z Hlavnej štôlne Bane Cigeľ v množstve cca 70 – 100 l.s-1 v závislosti od atmosférických zrážok. V súčasnosti tieto vody gravitačne odtekajú do potoka Moštenica (Hlinky), ktorý je preložený a vedený súdežne s pätou vzdušnej

strany hrádze nového odkaliska. Banská voda je v súčasnosti privádzaná z areálu Bane Cigel' do potoka Moštenica existujúcim potrubím, ktoré na predmetnom úseku dosahuje spád cca 30 m. Táto skutočnosť spolu s priemerným prietokom na úrovni 90 l.s-1 vytvára zaujímavý hydroenergetický potenciál, ktorý bude využitý za účelom výstavby malej vodnej elektrárne s využitím Bankiho turbíny. Severozápadne, vo vzdialenosti cca 400 m, sa nachádza hranica ochranného pásma II. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Bojniciach podľa Prílohy č. 2 k vyhláske Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 255/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasujú ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov v Bojniciach.

Energetické zdroje

Pokrytie potrieb elektrickej energie v zariadeniach súvisiacich s prevádzkou budúcej vodnej plochy, ako napríklad bufet, požičovňa paddleboardov, osvetlenie obvodovej hrádze a podobne bude možné zabezpečiť z prevádzky navrhovanej malej vodnej elektrárne s výkonom 20 kW, ktorá je predmetom tejto zmeny navrhovanej činnosti.

Dopravná infraštruktúra

Pri realizácii zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k potrebe budovania nových prístupových komunikácií. V etape úpravy nového odkaliska na vodnú plochu, ako aj v jej prevádzke, budú využívané jestvujúce cestné komunikácie napojené na nadradený komunikačný systém. Na odvoz kalu zo sedimentačnej nádrže nového odkaliska na odval Ploštiny bude využitá existujúca spevnená lesná cesta.

Nároky na surovinové zdroje

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti si vyžiada surovinové zabezpečenie len v rámci úpravy telesa nového odkaliska a zvýšenie stability hrádzi a podložíam ktoré už bolo podrobne rozpracované v popise zmeny navrhovanej činnosti.

Údaje o výstupoch zmeny navrhovanej činnosti

Ovzdušie

K ovplyvneniu kvality ovzdušia na lokálnej úrovni dôjde v etape realizácie stavebných prác zabezpečujúcich transformáciu nového odkaliska na vodnú nádrž. Súčasťou týchto prác je aj odťaženie cca 53 000 m³ kalu a jeho odvoz na odval Ploštiny. Odťažovanie, transport a ukladanie kalu môže byť za určitých klimatických podmienok zdrojom prašnosti. Stavebné a dopravné mechanizmy budú tiež predstavovať zdroje látok znečisťujúcich ovzdušie, avšak zhoršenie kvality ovzdušia sa predpokladá len počas ich realizácie. Tieto zdroje znečistenia ovzdušia sú teda dočasné a zaniknú ukončením stavebných prác. Počas prevádzky zmeny navrhovanej činnosti ako rekreačnej oblasti, budú produkované látky znečisťujúce ovzdušie len v súvislosti s motorizovanou dopravou návštevníkov areálu a okolitého prostredia. Očakávané emisie budú zanedbateľného rozsahu. Vplyv vodnej plochy a nadväzujúcich lesných ekosystémov na kvalitu ovzdušia a miestnu klímu je možné hodnotiť pozitívne.

Hluk a vibrácie

K zaťaženie územia hlukom a vibráciami dôjde len počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti, pri prestavbe nového odkaliska na vodnú nádrž. Zdrojom hluku budú najmä stavebné a dopravné mechanizmy podieľajúce sa na odťažovaní a prevoze kalu a na stavebných prácach. Tieto zdroje hluku budú však dočasné a zaniknú ukončením stavebných prác.

Voda

Zdrojom vody pre vodnú nádrž a malú vodnú elektrárň budú banské vody vytekajúce na povrch v centrálnom areáli bývalej Bane Cigel'. V súčasnosti je tepelná energia obsiahnutá v týchto banských vodách, využívaná v systéme výroby a dodávky tepla pre mesto Prievidza. Na výstupe z tepelných čerpadiel sú banské vody nezmeneného chemizmu ale so zníženou

teplotou. Banské vody budú po „odovzdaní“ hydroenergie v navrhovanej malej vodnej elektrárni v celom rozsahu odvedené do akumuláčného priestoru vodnej nádrže, ktorá vznikne z bývalého nového odkaliska Bane Cigel'. Z vodnej nádrže budú výpustným objektom odvedené do recipientu – potoka Moštenica (Hlinky), tak ako to bolo počas prevádzky odkaliska. V procese využitia hydroenergetického potenciálu banských vôd nebude dochádzať k ich chemickej úprave, a teda s výnimkou prekysličenia vody, ani k zmene kvalitatívnych parametrov.

V rámci vykonaného zisťovacieho konania boli identifikované nasledujúce vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia:

Vplyvy na obyvateľstvo a hodnotenie zdravotných rizík

V súvislosti so zmenou navrhovanej činnosti z hľadiska vplyvov na obyvateľstvo je dôležitá lokalizácia činnosti, postupy a technológie pri vykonávaní zmeny navrhovanej činnosti a umiestnenie dopravných trás. Negatívne vplyvy na obyvateľstvo počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti sa viažu len na rekultivačné a stavebné práce. Po ukončení realizačných prác je plánované využitie dotknutého územia ako rekreačno-športového parku s charakterom voľnej krajiny. Súčasťou tohto parku bude vodná plocha s rozlohou cca 2,7 ha, ktorá bude určená pre aktívny aj pasívny odpočinok pri každodennej rekreácii obyvateľov. Na plánovanej vodnej ploche nového odkaliska sa predpokladá využitie pre športový rybolov, paddleboarding, ako aj využitie pre iné vodné športy. Výstavba plánovanej malej vodnej elektrárne s využitím potenciálu voľne vytekajúcich banských vôd je inovatívny projekt, ktorý je založený na využití obnoviteľných zdrojov energie dostupných v areáli bývalej Bane Cigel'. Zmenou navrhovanej činnosti dôjde ku začleneniu pôvodne sedimentačných nádrží, odkalísk do prírodného prostredia. Vzhľadom na charakter zmeny navrhovanej činnosti bude vplyv zmeny na obyvateľstvo pozitívny.

Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Horninové prostredie môže byť pri rekultivácii nového odkaliska a výstavbe malej vodnej elektrárne ovplyvnené jedine zemnými prácami súvisiacimi s úpravou nového odkaliska a prípravou územia pri výstavbe malej vodnej elektrárne. Riziko kontaminácie horninového prostredia následkom realizácie zmeny navrhovanej činnosti existuje len v súvislosti s možnosťou vzniku havarijných, neštandardných situácií. Vzhľadom na charakter zmeny navrhovanej činnosti sa negatívne vplyvy na horninové prostredie neočakávajú.

Vplyvy na ovzdušie

Počas rekultivácie nového odkaliska a výstavby malej vodnej elektrárne je možné v okolí dotknutého územia očakávať len minimálne ovplyvnenie kvality ovzdušia, a to len na lokálnej úrovni. Lokálnymi zdrojmi znečisťovania ovzdušia budú dopravné a stavebné mechanizmy, ako aj odťažovanie a odvoz sedimentovaného kalu z nového odkaliska. Nakoľko odvoz kalu bude realizovaný po spevnenej lesnej komunikácii na odval Ploštiny, predpokladá sa len krátkodobé ovplyvnenie kvality ovzdušia. Vzhľadom na charakter zmeny navrhovanej činnosti, nie je predpoklad, že by samotná zmena navrhovanej činnosti mala negatívny vplyv na ovzdušie.

Vplyvy na klimatické pomery

Súbor ekosystémov oboch sedimentačných nádrží spolu s obtekajúcim potokom Moštenica (Hlinky) vytvára územie s vysokou vodozádržnou a klimatickou funkciou, v dôsledku čoho zmierňuje výkyvy teplôt aj zrážok v širšom území. Negatívny vplyv na klimatické pomery sa neočakáva, naopak realizácia zmeny navrhovanej činnosti bude predstavovať skôr pozitívny vplyv na klimatické pomery.

Vplyvy na vodné pomery

Riziko kontaminácie povrchových a podzemných vôd následkom realizácie zmeny posudzovanej činnosti v etape výstavby existuje len v súvislosti s možnosťou vzniku neštandardných situácií v doprave a v rámci činnosti stavebných mechanizmov. Vzhľadom na charakter zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá podstatný nepriaznivý vplyv na vodné pomery v dotknutom území. Výhradným zdrojom vody pre malú vodnú elektrárňu a vodnú plochu nového odkaliska budú banské vody odtekajúce z Hlavnej štôlne Bane Cigel'. Banské vody gravitačne odtekajú do potoka Moštenica (Hlinky) v blízkosti areálu bývalej Bane Cigel'. Banské vody z Bane Cigel' sú v zmysle rozhodnutia Okresného úradu Prievidza, odboru starostlivosti o životné prostredie, číslo OU-PD-OSZ/-Z/2014-00048 zo dňa 12. 02. 2014 vypúšťané do vodného toku Moštenica (Hlinky), a na základe tohto rozhodnutia sú aj monitorované. Chemické zloženie podzemnej vody je ovplyvnené dobou obehu vody v hornine, geochemickými reakciami pri vzájomnom miešaní rôznych typov vôd, ako aj zmenami horninových prostredí, teplotných a tlakových podmienok pri prúdeň vôd. V súvislosti s plánovaným využitím banských vôd na výrobu elektrickej energie v malej vodnej elektrárni nedôjde k ich chemickej úprave ani k ich zmene v kvalitatívnych parametroch. Predpokladá sa, že minimálna teplota odvádzaných banských vôd do recipientu bude 4 °C, čo je dané využitím tepelnej energie týchto vôd v systéme výroby a dodávky tepla pre mesto Prievidza. V súvislosti s realizovaním zmeny navrhovanej činnosti, staré aj nové odkalisko spolu s tokom Moštenica (Hlinky) vytvoria komplex s vysokou vodozadržnou a klimatickou funkciou spolu s funkciou ochrany prírody s vysokou biodiverzitou, čo predstavuje pozitívny vplyv nielen na vodné pomery, ale celkovo na okolité životné prostredie.

Vplyvy na pôdu

V súvislosti s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti dôjde k potrebe záberu nových plôch len v súvislosti s výstavbou malej vodnej elektrárne. Ostatné aktivity sú navrhované v priestore jestvujúcich objektov a zariadení. Súčasťou rekultivácie nového odkaliska na vodnú plochu je aj odvoz sedimentovaného kalu z nádrže na neďaleký odval Ploštiny, ktorý sa nachádza v k. ú. Veľká Lehôtka, cca 1,9 km severovýchodne od nového odkaliska, kde sú uložené ťažobné odpady zložené z nadložných ílov, ílov medzislojového pásma s premenlivou piesočnosťou a čiastočne uhoľných ílov. Vzhľadom na povahu a charakter zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá, že by zmena navrhovanej činnosti mala negatívny vplyv na pôdu.

Vplyvy na faunu, flóru a biotopy

Od založenia starého odkaliska sa začala formovať biodiverzita v dotknutej oblasti, pričom intenzívny sukcesný rozvoj územia nastal až po zaplnení celého úžitkového priestoru a od ukončenia ukladania kalov z mokrej úpravy uhlia v tomto priestore, a to v roku 1991. Od roku 1992 sa okrem technicko-bezpečnostného dohľadu nezasahovalo do samotného (starého) odkaliska, bolo ponechané na samovývoj. Staré odkalisko predstavuje hektárovú vodnú plochu, v ktorej bol potvrdený výskyt živých korýtok riečnych. Závery realizovaného prieskumu uvádzajú zoznam 66 zistených druhov fauny, z toho 56 chránených druhov národného významu a 7 druhov európskeho významu. Nové odkalisko bolo využívané v rokoch 1991 – 2017 a od ukončenia dobývania v Bani Cigel' nie je dotované banskými vodami, len zrážkovými. Prevažná časť týchto vôd je zachytená vegetáciou alebo vsiakne do uložených sedimentov. Len v prípade mimoriadnej zrážkovej činnosti sú zrážkové vody zachytené v priestore nového odkaliska a následne odvádzané výpustným objektom do toku Moštenica (Hlinky). Vzhľadom na to, že sa do nového odkaliska okrem technicko-bezpečnostného dohľadu nezasahuje len od roku 2017, nie sú na tomto odkalisku vyvinuté biotopy v takom rozsahu ako na starom odkalisku, avšak aj napriek tejto skutočnosti, bol na novom odkalisku zaznamenaný výskyt vlhkomilných rastlinných druhov ako sú oštrica, trst' obyčajná a pálka širokolistá. Rekonštrukciou nového odkaliska dôjde k vytvoreniu vodnej nádrže so stálou vodnou hladinou a s garantovaným prítokom z banských vôd, pričom novovytvorený biotop bude vhodný pre výskyt mnohých druhov bezstavovcov, obojživelníkov, plazov, rýb a cicavcov. Je navrhovaná

realizácia ostrovčeka a príbrežnej zóny, ktoré budú spolu vytvárať vhodné podmienky pre hniezdenie rôznych vtáčích druhov. V súvislosti s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k negatívnemu ovplyvneniu potravných stanovišť a ani iných podmienok pre živočíchy vyskytujúce sa v dotknutom území. Po realizácii stavebných prác a rekultivácii územia nebude mať zmena navrhovanej činnosti negatívny vplyv na faunu, flóru ani biotopy. Prevádzkou plánovanej malej vodnej elektrárne by malo dochádzať k oksyličeniu pritekajúcej vody, čo bude mať priaznivý vplyv na život vodných biotopov.

Vplyvy na biodiverzitu, chránené územia a ich ochranné pásma

Na základe skutkového stavu biodiverzity zachyteného a zdokumentovaného na starom odkalisku je možné konštatovať, že staré odkalisko je do prírodného prostredia už začlenené, a tak je plánované ho ponechať na samovývoj, aby nedošlo ku ohrozeniu fauny európskeho či národného významu. Tento stav môže byť zachovaný len v prípade, že nedôjde k narušeniu telesa hrádze. Úprava nového odkaliska je plánovaná tak, aby sa po spevnení hrádze a dna vytvorila vodná plocha s rozlohou cca 2,7 ha. V rámci plánovanej vodnej plochy bude vybudovaný ostrov s plytkou vodou na strane prítoku banských vôd do vodnej plochy a zároveň bude na východnej strane plochy plytká voda s porastom ostríc, trste a pálky, ktorá bude slúžiť ako prírodná čistiareň vody a bude to miesto rozmnožovania rýb a obojživelníkov. S ohľadom na uvedené je možné skonštatovať, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k negatívnemu ovplyvneniu biodiverzity, práve naopak, dôjde k zlepšeniu environmentálnych charakteristík jednotlivých zložiek životného prostredia s celkovo pozitívnymi vplyvom na krajinu a zvýšeniu biodiverzity v oblasti. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nebude priamo dotknuté žiadne z maloplošných, ani veľkoplošných chránených území, či ich ochranné pásma. Dotknuté územie sa nachádza v území s 1. stupňom ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na uvedené, sa negatívny vplyv realizácie zmeny navrhovanej činnosti na biodiverzitu, chránené územia a ich ochranné pásma nepredpokladá.

Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Zmena navrhovanej činnosti je súčasne situovaná mimo plochy jednotlivých prvkov územného systému ekologickej stability (ďalej len „ÚSES“), čím je vylúčený jej akýkoľvek priamy zásah do niektorého z prvkov kostry územného systému ekologickej stability a následný súvisiaci dopad na jeho funkčnosť.

Vplyvy vrátane kumulatívnych a synergických

Po realizácii zmeny navrhovanej činnosti nie sú v dotknutom území očakávané žiadne ďalšie vplyvy, ktoré by mohli ovplyvniť pohodu a kvalitu života obyvateľov dotknutého územia a jeho okolia, prírodné prostredie či dotknutú krajinu. Na základe identifikovaných environmentálnych problémov v hodnotenom území zmeny navrhovanej činnosti vrátane ich predpokladaného vplyvu a environmentálnych problémov s predikciou pôsobenia vplyvov z navrhovaného rozšírenia, je možné konštatovať predpoklad pôsobenia kumulatívnych a súbežne pôsobiacich javov v rôznych časových horizontoch s prihliadnutím na ich nezvratnosť na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.

Záverečné vyhodnotenie

MŽP SR v rámci zisťovacieho konania z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov vychádzalo z oznámenia o zmene navrhovanej činnosti, pričom použilo aj kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona o posudzovaní vplyvov, uvedené v prílohe č. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie.

MŽP SR konštatuje, že v rámci realizácie zmeny navrhovanej činnosti nebude dochádzať k významným negatívnym vplyvom na životné prostredie a obyvateľstvo. Krajina a prírodné hodnoty jednotlivých zložiek životného prostredia ostanú zachované.

MŽP SR vyhodnotilo zmenu navrhovanej činnosti uvedenú v oznámení o zmene navrhovanej činnosti z hľadiska povahy a jej rozsahu a zároveň v kumulácii s činnosťami vykonávanými v okolí miesta vykonávania zmeny navrhovanej činnosti a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov, pričom vzalo do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území. Staré odkalisko zostane v súčasnom stave a bude predstavovať prírodnú lokalitu s menšou vodnou plochou cca 1 ha. Vývoj vegetácie na telese starého odkaliska prebiehal samovoľne, sukcesiou, čomu zodpovedá aj jeho súčasný stav. Úprava hornej sedimentačnej nádrže, t.z. nového odkaliska je plánovaná tak, aby sa po spevnení hrádze a dna vytvorila vodná plocha s rozlohou cca 2,7 ha s potenciálom športovorekreačného využitia, na ktorej sa bude môcť prevádzkovať organizovaný rybolov, paddleboarding a iné vodné športy. V rámci plánovanej vodnej plochy bude vybudovaný aj ostrov s plytkou vodou a zároveň na východnej strane bude plytká voda s porastom ostríc, trste a pálky, ktorá bude slúžiť ako prírodná čistiareň vody a miesto pre rozmnožovanie rýb a obojživelníkov. Súčasťou zmeny navrhovanej činnosti je plánovaná aj výstavba malej vodnej elektrárne s výkonom 20 kW s využitím voľne vytekajúcich banských vôd. Využitie gravitačne odtekajúcich banských vôd pre „postbanské“ aktivity zabezpečuje opätovné využitie daných plôch, odkalísk pre rekreačné účely pri vyhovujúcich vplyvoch na životné prostredie. Zrealizovaním zmeny navrhovanej činnosti dôjde ku začleneniu pôvodne sedimentačných nádrží, odkalísk do prírodného prostredia, čo bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie v dotknutej lokalite. S ohľadom na uvedené skutočnosti je možné konštatovať, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti, ktorá predstavuje zakomponovanie odkalísk do prírodného prostredia nedôjde k negatívnemu ovplyvneniu kvalitatívnych parametrov jednotlivých zložiek životného prostredia v dotknutom území. Je možné predpokladať, že realizáciou plánovaných zmien dôjde k zachovaniu jestvujúcich prírodných hodnôt lokality a k zvýšeniu biodiverzity dotknutého územia. Využitie zrekonštruovaného nového odkaliska ako vodnej nádrže prinesie do územia možnosti športovo-rekreačného využitia a bude to mať pozitívny vplyv na lokálne klimatické pomery.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti MŽP SR vyhodnotilo predpokladané vplyvy súvisiace s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti, s ohľadom na ich význam, vlastnosti a očakávaný rozsah (pravdepodobnosť, predpokladaný rozsah, predpokladaný účinok, trvanie, frekvenciu a reverzibilitu, vrátane novej kumulácie s okolitými činnosťami), ako environmentálne prijateľné.

K zmene navrhovanej činnosti bolo doručených celkovo 7 stanovísk od povoľujúceho, rezortného orgánu, od dotknutých orgánov a dotknutej obce, ktoré boli súhlasné, niektoré obsahovali podmienkami, resp. obsahovali pripomienky súvisiace s dodržaním všeobecne platných právnych predpisov. MŽP SR relevantnú pripomienku zapracovalo do výrokovvej časti tohto záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania. MŽP SR s poukazom na doručené stanoviská, má za to, že zmena navrhovanej činnosti je v dotknutom území akceptovateľná a environmentálne prijateľná za dodržania podmienok na eliminovanie alebo zmiernenie vplyvu zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie určených vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

V rámci ústneho pojednávania vykonaného podľa § 29 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov bola možnosť sa pred určením záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania vyjadriť k jeho podkladu, k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

MŽP SR na základe preskúmania a zhodnotenia predloženej zmeny navrhovanej činnosti,

zhodnotenia stavu životného prostredia v záujmovom území, doručených stanovísk konštatuje, že pri dodržaní všeobecne platných záväzných predpisov, vhodných technických a bezpečnostných opatrení nebude zmena navrhovanej činnosti predstavovať taký zásah do životného prostredia, ktorý by v značnej miere mohol ohroziť životné prostredie a zdravie obyvateľov, a preto rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Zmenu navrhovanej činnosti je tak možné za predpokladu plného rešpektovania všetkých zákonom stanovených požiadaviek odporučiť k realizácii.

Upozornenie:

Podľa § 25 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov doručovanie v zisťovacom konaní a v konaní o posudzovaní vplyvov dotknutému orgánu, rezortnému orgánu, povoľujúcemu orgánu, dotknutej obci a navrhovateľovi sa realizuje podľa osobitného predpisu o elektronickej podobe výkonu verejnej moci. Všetky úkony príslušného orgánu vo vzťahu k doručovaniu verejnosti a dotknutej verejnosti sa realizujú prostredníctvom zverejňovania úkonov v centrálnom informačnom systéme, pričom za deň doručenia sa považuje deň zverejnenia.

MŽP SR podľa § 29 ods. 15 zákona o posudzovaní vplyvov žiada dotknutú obec, na ktorej území sa má zmena navrhovanej činnosti realizovať, aby o záväznom stanovisku zo zisťovacieho konania bezodkladne informovala verejnosť na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené, a na úradnej tabuli obce.

Podľa § 38 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov rozhodnutie povoľujúceho orgánu musí obsahovať podmienky, ktoré určil príslušný orgán v rozhodnutí vydanom v zisťovacom konaní, v záväznom stanovisku zo zisťovacieho konania alebo v záverečnom stanovisku, alebo spôsob, akým sa s uvedenými podmienkami navrhovateľ v rámci prípravy dokumentácie vysporiadal.

Poučenie:

Podľa § 30 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov proti záväznému stanovisku zo zisťovacieho konania môže podať odvolanie navrhovateľ, dotknutá verejnosť a dotknutá obec, na ktorej území sa má navrhovaná činnosť alebo jej zmena realizovať.

Proti tomuto záväznému stanovisku zo zisťovacieho konania môže podľa § 30 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov podať rozklad na MŽP SR navrhovateľ a dotknutá obec, na ktorej území sa má zmena navrhovanej činnosti realizovať, v lehote 15 dní odo dňa doručenia záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania, dotknutá verejnosť môže podať rozklad na MŽP SR v lehote 15 dní odo dňa zverejnenia záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania v centrálnom informačnom systéme.

Uplýnutím lehoty na podanie rozkladu nadobúda toto záväzné stanovisko zo zisťovacieho konania právoplatnosť.

Podľa § 29 ods. 16 zákona o posudzovaní vplyvov ak v záväznom stanovisku zo zisťovacieho konania príslušný orgán rozhodol, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena nebude posudzovať podľa zákona, záväzné stanovisko zo zisťovacieho konania po nadobudnutí právoplatnosti oprávňuje navrhovateľa podať návrh na začatie povoľovacieho konania k navrhovanej činnosti alebo jej zmeny podľa osobitných predpisov.

Podľa § 29 ods. 20 zákona o posudzovaní vplyvov sa môže dotknutá verejnosť uvedená v § 3 písm. t) zákona žalobou podľa § 178 ods. 3 Správneho súdneho poriadku domáhať zrušenia záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania vydaného podľa odseku 16, ktorým sa určilo, že sa zmena navrhovanej činnosti nebude posudzovať podľa tohto zákona, a napadnúť

jeho vecnú alebo procesnú zákonnosť.

Záväzné stanovisko zo zisťovacieho konania má podľa § 29 ods. 19 zákona platnosť tri roky, ak príslušný orgán v záväznom stanovisku neurčil inak. Na návrh navrhovateľa môže príslušný orgán predĺžiť platnosť záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania o dva roky, a to aj opakovane, pričom celkový čas platnosti záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania nesmie prekročiť sedem rokov. Záväzné stanovisko zo zisťovacieho konania nestráca platnosť ak sa počas jeho platnosti začne konanie o umiestnení alebo povolení činnosti podľa osobitých predpisov.

Ing. Katarína Jankovičová
generálna riaditeľka sekcie

Doručuje sa (*elektronicky*):

1. **Obec Sebedražie**, Hlavná 471,972 05 Sebedražie
2. **Mesto Prievidza**, Námestie slobody 14, 971 01 Prievidza
3. **Hornonitrianske bane Prievidza, a.s.**, Matice slovenskej 10, 971 01 Prievidza
4. **Okresný úrad Prievidza**, Gustáva Švéniho 3H, 97101 Prievidza
5. **Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky**, Mlynské nivy 44/a, 821 75 Bratislava
6. **Okresný úrad Prievidza**, odbor starostlivosti o životné prostredie (*všetky zložky*), Gustáva Švéniho 3H, 97101 Prievidza
7. **Okresný úrad Prievidza**, krízové riadenie, Gustáva Švéniho 3H, 97101 Prievidza
8. **Okresný úrad Prievidza**, pozemky a lesy, Gustáva Švéniho 3H, 97101 Prievidza
9. **Obvodný bankský úrad Banská Bystrica**, 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica
10. **Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Prievidzi**, Vápenická 4, 971 01 Prievidza
11. **Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prievidza so sídlom v Bojniciach**, Nemocničná 8, 972 01 Bojnice
12. **Trenčiansky samosprávny kraj**, K dolnej stanici 7282/2A, 911 01 Trenčín Prešov
13. **Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky**, sekcia vôd, TU